

הפטרת מבוארת

על-פי המלבי"ם

שתי הלכות ביום

הפטרת פרשת חקת

ספר שופטים פרק יא, א - לג

בפרשה זו מובאת מלחמת ישראל בסיחון וכיבוש הערים שהיו בתחילה ביד עמון, ומפטירים במלחמת עמון בישראל בימי השופטים:

פרק יא (א) וַיִּפְתַּח הַגִּלְעָדִי הָיָה גִבּוֹר חֵיל, וְהוּא בְּרֵאשָׁה זֹנָה, וַיּוֹלֵד גִּלְעָד אֶת־יַפְתָּח, כִּי הִיְתָה פִּילְגַשׁ הַמִּיּוּחַדֶּת לוֹ [ללא חופה וקידושין], וְהָיָה יָדוּעַ לְכָל שִׁיפְתָח הוּא בְּנוֹ. (ב) וַתֵּלֶד אֶשְׁת־גִּלְעָד לוֹ בָּנִים, וְאִשְׁתּוֹ זֹו הִיְתָה מִיּוּחַדֶּת לוֹ בַּחֹפֶה וְקִדּוּשִׁין, וַיִּגְדְּלוּ בְּנֵי־הָאִשָּׁה, וַיִּגְרְשׁוּ אֶת־יַפְתָּח מֵעִירָם, וַיֹּאמְרוּ לוֹ, לֹא־תִנְחַל בְּבֵית־אֲבִינוּ, כִּי בְּרֵאשָׁה אַחֲרַת אִתָּהּ, וְנִהְיָו בְּכַךְ שֶׁלֹא כַדִּין, שֶׁהָרִי לְפִי הַהֲלָכָה כָּל אֶחָד מֵהַבָּנִים יִוְרֵשׁ אֶת אֲבִיו, וְאִין חִילוּק כָּלֵל מִי הִיא אִמּוֹ, וְכָל שָׂכָן שֶׁבְּכַךְ שֶׁגִּירְשׁוּהוּ מִן הָעִיר נִהְיָו עִמּוֹ שֶׁלֹא כַדִּין. (ג) וַיִּבְרַח יַפְתָּח מִפְּנֵי אַחֲיוֹ, כִּי רָצוּ לְהוֹרְגוֹ, וְגַם זִקְנֵי הָעִיר לֹא עָשׂוּ מִשְׁפָּט, עַד שֶׁהוּצַרְךְ יַפְתָּח לְבֵרוּחַ מֵהָעִיר, וַיֵּשֶׁב בְּאֶרֶץ טוֹב - בְּאֶרֶץ הַשִּׁיכָת לְאָדָם שֶׁשְׁמוֹ טוֹב, וַיִּתְּלַקְטוּ אֶל־יַפְתָּח אֲנָשִׁים רַיָּקִים, וַיִּצְאוּ עִמּוֹ - הֵיוּ יוֹצֵאִים אִיתּוֹ תַּמִּיד לְמַלְחָמוֹת, וְהֵיוּ מִתְּפָרְנָסִים מֵהַשֶּׁלֶל (רַלְב"ג). (ד) וַיְהִי מִיָּמָיִם - לְאַחַר שֶׁעוֹשֵׂק זֶה שֶׁעָשׂוּ בְּנֵי גִלְעָד אֶת יַפְתָּח נִמְשַׁךְ זְמַן רַב, וַיִּלְחָמוּ בְּנֵי־עַמּוֹן עִם־יִשְׂרָאֵל. (ה) וַיְהִי פֶּאֶשְׁר־נִלְחָמוּ בְּנֵי־עַמּוֹן עִם־יִשְׂרָאֵל, וַיִּלְכוּ זִקְנֵי גִלְעָד לְקַחַת אֶת־יַפְתָּח מֵאֶרֶץ טוֹב, אֲךָ לֹא עָשׂוּ כֵן מִצַּד חוֹקֵי הַיּוֹשֵׁר וְהַהֲגִינוֹת, אֲלֹא רַק כַּדִּי שִׁיִּיעַ לָהֶם בְּמַלְחָמָתָם. (ו) וַיֹּאמְרוּ לְיַפְתָּח, לָכֵה וְהִיְתָה לָנוּ לְקַצִּין - תִּהְיָה אִתָּהּ לְרֹאשׁ הַלּוּחָמִים, מַחְמַת חֲשִׁיבוֹתְךָ כַּגִּיבּוֹר מַלְחָמָה, וְנִלְחָמָה יַחַד בְּבָנֵי עַמּוֹן. (ז) וַיֹּאמֶר יַפְתָּח לְזִקְנֵי גִלְעָד, כִּיצַד תֹּאמְרוּ שֶׁאִתָּהּ לְקַצִּין מַחְמַת חֲשִׁיבוֹתִי, וְכֵאלִילוֹ אֵינְכֶם קוֹרְאִים לִי מַחְמַת שֶׁאַתֶּם צָרִיכִים אוֹתִי, אֲלֹא מַחְמַת חֲשִׁיבוֹתִי וְאִהְיֶתְכֶם אֵלַי, וְהִלֵּא אַתֶּם שְׂנֵאתֶם אוֹתִי, וְתִגְרְשׁוּנִי מִבֵּית אָבִי מַחְמַת שֶׁלֹא הִיְתִי חֲשׁוֹב בְּעֵינֵיכֶם, וְאִם הִיְתֶם בָּאִים אֵלַי בְּזְמַן שְׁלוֹם וְשִׁלוּוָה הִיְתִי מוּחַל עַל הָעֵבֶר, וּמִדּוּעַ בָּאתֶם אֵלַי עֵתָהּ פֶּאֶשְׁר צָר לָכֶם, שֶׁדַּבֵּר זֶה מוֹכִיחַ שֶׁאֵינְכֶם אוֹהֲבִים אוֹתִי, וְאִף לֹא מְכִירִים בְּחֲשִׁיבוֹתִי, אֲלֹא הוֹכֵרְחֶתֶם לְבַקֵּשׁ אֶת עֲזָרְתִּי, וּמִדּוּעַ אֵעֲזוֹר לָכֶם לֵלֵא כָּל תַּמּוּרָה. (ח) וַיֹּאמְרוּ זִקְנֵי גִלְעָד אֶל־יַפְתָּח, אִמַּת הַדַּבָּר שֶׁעַד עֵתָהּ שֶׁנִּאֲמַרְנוּ אוֹתְךָ וְהִרְעֵנוּ לָךְ, וְלָכֵן עֵתָהּ שָׂבָנוּ אֵלֶיךָ, לֹא כַדִּי שֶׁתֵּעֲזוֹר לָנוּ חִינָם, אֲלֹא תִרְוִיחַ מִכָּךְ, וְהִלְכָתָ עִמָּנוּ, וְנִלְחַמְתָּ בְּבָנֵי עַמּוֹן, וְאַחֲרַי שֶׁתִּנְצַח אוֹתָם, וְהִיְתָ לָנוּ לְרֹאשׁ לְכָל יִשְׂבֵי גִלְעָד, כַּדִּין הַמִּנְצַח בְּמַלְחָמָה וּמִצִּיל אֶת הָעָם, שֶׁגַם אִם אֵינוֹ אָדָם חֲשׁוֹב מִצַּד עַצְמוֹ, מִמְּנִים אוֹתוֹ לְרֹאשׁ הָעָם. (ט) וַיֹּאמֶר יַפְתָּח אֶל־זִקְנֵי גִלְעָד, דַּבֵּר זֶה שֶׁאַתֶּם מְבַטִּיחִים לִי, אֵינוֹ תִלּוּי כָּלֵל בְּכֶם, כִּי אִם־מְשִׁיבִים אַתֶּם אוֹתִי לְהִלָּחֵם בְּבָנֵי עַמּוֹן, וְנִתַּן ה' אוֹתָם לְפָנָי, בְּרוּר הַדַּבָּר שֶׁאֵנְכִי אֶהְיָ לָכֶם לְרֹאשׁ גַּם לֹא הִסְכַּמְתֶּם, וְאִם כֵּן נִמְצָא שׁוֹב שֶׁלֹא נִתַּתֶּם לִי דַבָּר מִרְצוֹנְכֶם, אֲלֹא עֲלִיכֶם לְמַנּוֹת אוֹתִי כַּבֵּר עַכְשִׁיו, לְפָנֵי הַמַּלְחָמָה, לְרֹאשׁ עַל כָּל יוֹשְׁבֵי גִלְעָד. (י) וַיֹּאמְרוּ זִקְנֵי־גִלְעָד אֶל־יַפְתָּח, ה' יְהִי שְׁמֵעַ בֵּינוֹתֵינוּ, אִם־לֹא כַּדְּבָרְךָ כֵּן נַעֲשֶׂה, שֶׁכַּבֵּר עֵתָהּ נִמְנָה אוֹתְךָ לְרֹאשׁ עֲלֵינוּ. (יא) וַיִּלָּךְ יַפְתָּח עִם־זִקְנֵי גִלְעָד, וַיִּשְׁיִמוּ הָעָם אוֹתוֹ עֲלֵיהֶם לְרֹאשׁ וְלְקַצִּין, כַּפִּי שֶׁהִתְנָה עִמָּם, וַיִּזְדַּבֵּר יַפְתָּח אֶת־כְּלִדְבָרָיו לְפָנָי ה' בְּמִצְפָּה, שֶׁהִתְנָה עִמָּהֶם אֶת כָּל עֲנִינֵי מַמְשִׁלְתּוֹ עֲלֵיהֶם, כַּפִּי תִנְאִי וְחוֹקֵי הַשֶּׁרָרָה. (יב) לְאַחַר שֶׁמִּינוּ אֶת יַפְתָּח לְרֹאשׁ עֲלֵיהֶם, הִיָּה יָכוֹל לְנַהוֹג כַּמֶּלֶךְ הַמַּדְבָּר בְּשֵׁם הָעָם, וַיִּשְׁלַח יַפְתָּח מַלְאָכִים אֶל־מֶלֶךְ בְּנֵי־עַמּוֹן לֵאמֹר, מֵהֲלִי וְלָךְ כִּי־בָאתָ אֵלַי, לְהִלָּחֵם בְּאֶרֶצִּי, כַּדִּי שִׁדְעָה מֵהֶם טַעֲנוֹתִיו וְעַל מֵה הוּא רוֹצֵה לְהִלָּחֵם בּוֹ, אוֹלֵי יוֹכֵל לְהִתְפַּשֵּׁר עִמּוֹ וּלְמַנוּעַ אֶת הַמַּלְחָמָה. (יג) וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ בְּנֵי־עַמּוֹן אֶל־מַלְאָכָיו יַפְתָּח, כִּי־לָקַח יִשְׂרָאֵל אֶת־אֶרֶצִּי בְּעֵלּוֹתוֹ מִמִּצְרַיִם, מֵאַרְנוֹן וְעַד־הַיַּבֵּק וְעַד־הַיַּרְדֵּן, וְאִף שֶׁכִּשְׁכַּבְשׁוּ יִשְׂרָאֵל אֶת הַמַּקּוֹמוֹת הַלָּלוּ הֵיוּ הֵם בִּיד סִיחּוֹן, הֵרִי הֵיוּ מִקּוֹמוֹת אֵלּוֹ קוֹדֵם לָכֵן בִּיד עַמּוֹן וּמוֹאָב, וְעֵתָהּ הִשִּׁיבָה אֶתְהוֹן בְּשָׁלוֹם, לֵלֵא מַלְחָמָה. (יד) אַחֲרַי שֶׁאִמַּר מֶלֶךְ בְּנֵי עַמּוֹן לְיַפְתָּח שֶׁהוּא תוֹבֵעַ אֶת הָאֶרְצוֹת שֶׁכִּבְשׁוּ יִשְׂרָאֵל בְּעֵלּוֹתָם מִמִּצְרַיִם, וַיּוֹסֵף עוֹד יַפְתָּח, וַיִּשְׁלַח מַלְאָכִים

לתרומות והקדשות: 0765-404-360

ארגון 'שתי הלכות ביום' שולח מגוון לימודים בנושאים שונים, ובכמה שפות. מעוניין ללמוד ולהבין את שאר פרקי הנ"ך? הצטרף למסלול לימוד 'נ"ך מבואר' של ארגון 'שתי הלכות ביום', ותקבל פרקי נ"ך מבוארים, בכל בוקר ישירות לתיבת הדוא"ל שלך! להצטרפות לאחד או יותר ממסלולי הלימוד בדוא"ל: office@2halachot.org

אֶלְמֶלֶךְ בְּנֵי עַמּוֹן. (טו) תוכן דבריו של יפתח היה ארבע טענות שמחמתן אין לעמו תביעה על ישראל: א. שישראל לא לקחו כלום מארץ עמון ומואב, אלא הקיפו את ארצם. ב. הארצות שהזכיר בתביעתו לא היו כלל ברשות עמון ומואב, אלא ברשות האמורי. ג. כל הכיבוש של ישראל היה ניסי ולא טבעי. ד. כיון ששתקו שנים רבות כל כך, הרי זו הודאה בזכותם של ישראל. ויאמר לו, פה אמר יפתח, א) לא לקח ישראל את ארץ מואב ואת ארץ עמון. (טז) אלא אדרבה, לא רצו ישראל אפילו לעבור בגבול מואב ללא רשות, כי בעלותם ממצרים, וילך ישראל במדבר עדינים סוף, ויבא קדשה. (יז) וישלח ישראל מלאכים אל מלך אדום לאמר, אעברה הנה בארץך, ולא שמע מלך אדום. וגם אל מלך מואב שלח ישראל בקשה זו, ולא אבה - לא הסכים לכך מלך מואב, וישב ישראל בקדש. (יח) וילך ישראל במדבר, ויסב את ארץ אדום ואת ארץ מואב, ויבא ממזרח שמש לארץ מואב, ויחנונו בעבר ארנון, ולא באו בגבול מואב, כי באותו זמן ארנון היה גבול מואב. (יט) ב) ארצות אלו שכבש ישראל לא היו כלל ברשות מואב, אלא ביד סיחון, ואף מה שכבשו ישראל את הארצות מיד סיחון היה לפי כללי הצדק והיושר, כי כשהתקרבו ישראל לגבול סיחון וישלח ישראל מלאכים [-שליחים] אל סיחון מלך האמרי מלך חשבון, ויאמר לו ישראל, נעברה הנה בארץך עדי מקומי. (כ) ולא רק שלא הניח סיחון לישראל לעבור בתוך ארצו, אלא ולא האמין סיחון את ישראל עבר בגבולו - לא הניח להם אפילו לעבור סמוך לגבולו ולהקיף את ארצו, ויאסף סיחון את כל עמו, ויחנו ביהצה, וילחם עמי ישראל. (כא) ויתן ה' אלהי ישראל את סיחון ואת כל עמו ביד ישראל, ויירש ישראל את כל ארץ האמרי, כי באותו זמן לא היתה הארץ ביד עמון, אלא ביד האמורי שהוא היה יושב הארץ ההיא. (כב) ויירשו את כל גבול האמרי, מארנון ועד היבק, ומן המדבר ועד הירדן, ונמצא איפוא שלא כבשו כלל את ארץ בני עמון, אלא את ארץ האמורי, מיד סיחון. (כג) ג) עוד הוסיף וטען לו שלא היתה זו כלל מלחמה טבעית, אלא ניסית, ועתה, ה' אלהי ישראל הוריש את האמרי מפני עמו ישראל, ואתה תירשנו, בתמיהה, והרי אין לך להתערב במהלכי ה' וניסיו. (כד) הלא את אשר יורישך כמוש אלהיך אותו תירש, ואת כל אשר הוריש ה' אלהינו מפנינו, אותו נירש. (כה) ד) עתה טען לו טענה נוספת, ועתה, הטוב טוב אתה מבקש ברצונך מלך מואב, הרוב רב עמי ישראל, אסילחם נלחם בם, והרי לא רב עמם ולא נלחם בהם, אלא שתק. (כו) בשבת ישראל בחשבון ובבנותיה, ובערעור ובבנותיה, ובכל הערים אשר עלידי ארנון כבר שלש מאות שנה, ואם יש בטענתך ממש, ומדוע לא הצלתם בעת ההיא, והרי זו הוכחה שאין זו טענה נכונה. (כז) וכיון שהוכיח יפתח בטענותיו שאין ממשות בתביעת עמון על ארצו, אם כן יתכן שנלחם עם ישראל מחמת שעשו נגדו איזה דבר, ועל זה הוסיף יפתח ואמר, ואנכי לא חטאתי לך, ואתה עשה אתי רעה להלחם בי, שדבר זה הוא נגד חוקי הנימוס של המדינות, וכיון שאין מי שיוכיח את האמת, ישפט ה' השפט היום בין בני ישראל ובין בני עמון. (כח) ולא שמע מלך בני עמון אל דברי יפתח אשר שלח אליו. (כט) ותהי עלי יפתח רוח ה' - נחה עליו רוח גבורה ואומץ לב מעם ה', וכיון שמלך בני עמון כבר היה בגלעד, נהג יפתח בחכמה ועקף את כל ארץ הגלעד, כדי להלחם בו בארצו שלו, ויעבר את הגלעד, ואת מנשה, ויעבר את מצפה גלעד, וממצפה גלעד עבר לארץ בני עמון. (ל) וייר יפתח נדר לה', ויאמר, אסנתון תתן את בני עמון בידי. (לא) והיה היוצא אשר יצא מדלת ביתי לקראתי בשובי בשלום מבני עמון, אם לא יהיה ראוי לקרבן ממש, והיה לה', ואם יהיה ראוי לקרבן, והעליתיהו עלה. (לב) ויעבר יפתח אל בני עמון להלחם בם, ויתנם ה' בידי. (לג) ויבס מערוער ועד באף מנית, עשרים עיר, ועד אבל כרמים, מפה גדולה מאד, ועל ידי זה הוכרחו להניח את ארץ הגלעד ולחזור למקומם, ויבנעו בני עמון מפני בני ישראל:

לתרומות והקדשות: 0765-404-360

02-500321